

1. Turizm İşletmeciliği Kongresi'nin Ardından..

Kemal BİRDİR

Mersin Üniversitesi

Turizm İşletmeciliği ve Otellilik Yüksekokulu

Başkent Üniversitesi'nin düzenlediği *1. Ulusal Turizm İşletmeciliği Kongresi*, 25 – 26 Ekim 2001 tarihinde Kızılcahamam Patalya otelde başarı ile gerçekleştirildi. Kongrenin açılışına Turizm Bakanı Mustafa Taşar'da katıldı. Taşar, bakanlığın özellikle 2002 ve sonrası planlarını ve çalışmalarını katılımcılara açıkladı. Bakanlığın, akademisyenlerden oluşan bir danışma kurulu oluşturma çalışmaları özellikle övgü aldı. Kongrenin açılış paneli, Dokuz Eylül Üniversitesi'nden Prof. Dr. Orhan İçöz başkanlığında yapıldı. "*Türkiye'de Turizm İşletmeciliği Alanında Karşılaşılan Sorunlar*" konu başlıklı panelde ilk konuşmacı BDO Denet Turizm Danışmanlığı A.Ş.'den Mehmet Önkal oldu. Önkal turizm yatırımlarında fizibilite çalışmalarında yaşanan sorun ve sıkıntıları aktardıktan sonra, fizibilite çalışmalarının turizm işletmeleri için önemini irdeledi. İkinci konuşmacı, Turizm Yatırımcıları Derneği'nden Ayşe Sevgör, turizm yatırımcılarının yaşadığı sorunları özetledi ve turizm sektöründe yeni bir teşvik yasasına duyulan ihtiyacı hatırlattı. Üçüncü konuşmacı, Turizm Bakanlığı'nı temsil eden Ulvi Hocoğlu, bakanlığın yurt içinde ve yurt dışında yaptığı çeşitli çalışmaları ve pazarlama çalışmalarını dinleyicilere aktardı. Panelin son konuşmacısı Çırağan Kempinski otelden İlmi Yavuz ise, turizm sektöründe sorunun "ben" olduğunu vurguladı ve "ben"i üstüne düşen sorumluluğu yerine getirmeyen işletmeler, yatırımcılar, çalışanlar ve kamu görevlileri olarak tanımladı.

Kongrenin birinci oturumunun başkanlığını Virginia Polytechnic Institute and State University'den Prof. Dr. Muzaffer Uysal yaptı. Bu oturumda Sakarya Üniversitesi'nde Tamer Cömert, "*Makro Düzeyde Turizm Planlaması ve Sürdürülebilir Turizm*" başlıklı bildirisini sundu. Cömert, turizm planlamasının sürdürülebilir turizm için önemini vurgulamış ve çeşitli önerilerde bulunarak, turizmde planlama olmadan istenilen sonuçlara ulaşılamayacağını belirtti. Oturumda ikinci konuşmacı, TURSER Turizm Servis ve Ticaret A.Ş.'den Dr. İbrahim Birkan "*Sürdürülebilirlik Kavramı, Turizm Sektörü Açısından Sürdürülebilir Gelişmenin Önemi ve Koşulları*" konu başlıklı bir bildiri sundu. Birkan, özellikle turizm, çevre

ilişkisi üzerinde durmuş ve hızla kirlenmekte olan dünyamızda temiz çevrenin sürdürülebilir turizm için önemini vurguladı. Üçüncü konuşmacı, Mersin Üniversitesi'nden Yrd. Doç. Dr. Kemal Birdir, "*Türkiye'de Turizm Endüstrisinin Temel Sorunları ve Çözüm Önerileri: Turizm Akademisyenleri ile Bir Delfi Çalışması*" adlı bildirisini sundu. Birdir, turizm sektörünün en önemli sorunlarının uygun pazarlarda etkin tanıtım ve pazarlama yapılmaması ve Türkiye'nin imaj sorunu olduğunu vurguladı. Oturumun dördüncü ve son konuşmacısı, Mersin Üniversitesi'nden Yrd. Doç. Dr. Kemal Kantarcı'nın sunduğu bildirinin konu başlığı, "*İçel'de Nükleer Santral Sonrası Talebin Değişimi ve Turizme Etkileri*" adını taşımaktaydı. Kantarcı, nükleer santral kurulması planlarının, İçel'le olan turizm ve İçel'den oluşan turizm hareketlerini olumsuz yönde etkilediğini sandığını belirtti.

Birinci oturumdan sonra verilen arada, Balıkesir Üniversitesi'nden Yrd. Doç. Dr. Burhan Aydemir, "*Konaklama Tesislerine Sağlanan KOBİ Teşvikleri*"; Adnan Menderes Üniversitesi'nden Araş. Gör. Arzu Akdeniz, "*Kuşadası'ndaki Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinde Üst ve Orta Kademedeki Yöneticilerin Eğitim Profili*" konu başlıklı poster bildirimlerini sundular.

Kongrenin ikinci oturumu, Başkent Üniversitesi'nden Prof. Dr. M. Selçuk Uslu başkanlığında yapılmıştır. Oturumun birinci konuşmacısı, Başkent Üniversitesi'nden Prof. Dr. Nuri Tortop, "*Yerel Yönetimlerin Turizmin Gelişmesindeki Görev ve Sorumlulukları ve Çevre Korumasının Önemi*" adlı bildirisini sunmuştur. Tortop, turizm endüstrisini belediye hizmetlerinden ayırmanın mümkün olmadığını vurgulamış ve bu yönde olumlu gelişmeler olduğunu belirterek, turistlerin istek ve ihtiyaçları doğrultusunda yatırımların ve hizmetlerin geliştirilmesinin önemine dikkat çekti. Oturumda ikinci konuşmacı, yine Başkent Üniversitesi'nden Özcan Yağcı'nın sunduğu bildiri, "*Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Turizmle Doğrudan ve Dolaylı Olarak İlgili Kurumların Bölge Turizmine Yönelik Beklenti ve Değerlendirmeleri*" idi. Yağcı bildirisinde, bölgenin genel bir değerlendirmesini yapmış, altyapı ve üstyapı sorun-

larına değindikten sonra, bölgenin çok önemli bir turizm potansiyeline sahip olduğunu belirtti. Yağcı yaptığı alan çalışması sonucunda, bölgede ulaşım, hijyen ve eğitimin üç önemli temel problem olarak öne çıktığını bildirdi. Üçüncü konuşmacı, Gazi Üniversitesi'nden Prof. Dr. Mithat Üner ve Araş. Gör. Rüçhan Kayaman ile birlikte hazırladıkları, "*Türkiye'de Etkin Bir Turizm Tteşvik ve Geliştirme Sisteminin Temelleri Üzerine Davranışsal Bir Deneme*" adlı bildiri sundular. Üner sunumunda, turizm sektörünü ihracat geliştirme modelleri ekseninde tartıştıktan sonra, çeşitli ihracat modellerinin işleyişini ortaya koydu. Bildiride otel işletmelerinin de ihracat modellerine uyarlanabileceği tezi ileri sürülerek, turist ağırlama işleminin ihracat olarak kabul edilmesi gerektiği ileri sürüldü. İkinci oturumun son konuşmacısı, Akdeniz Üniversitesi'nden Prof. Dr. Hasan Tekeli, Araş. Gör. Ebru Tarcan ile birlikte, "*Avrupa Turizm Pazarındaki Tekelleşmenin Türk Turizmine Etkileri*" konu başlıklı bildiri sundu. Tekeli ve Tarcan, Avrupa'da tur operatörlerinin birleşmeleri sonucu oluşacak tekelleşmenin yaratabileceği çeşitli sorunları ortaya koyarak, tekelleşmeye karşı çeşitli çözüm önerileri sundular.

Kongrenin üçüncü oturumu, Başkent Üniversitesi'nde Prof. Dr. Nuri Tortop başkanlığında, 26 Ekim, 2001 Cuma günü gerçekleştirildi. Oturumda ilk bildiri, Adnan Menderes Üniversitesi'nden Araş. Gör. Gülnur Karakaş sundu. Araş. Gör. Uğur Keskin ve Yard. Doç. Dr. Ali Talip Akpınar ile birlikte hazırlanan bildirinin konu başlığı, "*Otel İşletmelerinde İnsan Kaynakları Açısından Kültürel Farklılık ve Farklılık Yönetimine İlişkin Bir Uygulama*" idi. Karakaş, özellikle yabancı personel çalıştıran işletmelerde yaşanan kültürel farklılık sorunları üzerinde durmuş ve bu sorunların çözümü konusunda çeşitli öneriler sundu. Oturumun ikinci konuşmacısı, Çırağan Otel'i'nden, İlmi Yavuz, "*İnsan Kaynaklarına Yeni Bir Bakış*" konulu bildirisinde yeni insan kaynakları yönetimini yaklaşımını "bürokrasiden, hizmete geçiş" olarak özetledi. Yavuz, yeni insan kaynaklarının çalışanlara kaliteli yaşam sunmak yolunda adımlar atması gerektiği vurgulamış ve "*kaliteli personel kaliteli hizmet üretir*" fikriyle plan ve programlar yapılması gerekliliğini belirtti. Oturumda son konuşmacı, Akdeniz Üniversitesi'nde Yard. Doç. Dr. Akin Aksu, "*Beş Yıldızlı Otellerin İnsan Kaynakları Yöneticileri Gelişim İhtiyaçları Konusunda Kendilerini Nasıl Değerlendiriyorlar? Antalya Yöresi Araştırması*" başlıklı bildirisini sundu. Aksu, çalışmada insan kaynakları yöneticilerinin gelişim ihtiyaçları konusunda kendi öz değerlendirmelerini alarak, kariyer planla-

ması, terfi işlemlerinin yapılması, personel performansının değerlendirilmesi ve benzeri konularda insan kaynakları yöneticilerinin eğitim ihtiyaçlarını ortaya koydu.

Dördüncü oturumdan önce verilen arada sunulan poster bildirilerinde, Kocaeli Üniversitesi'nden Öğr. Gör. Ekrem Özdemir ve Araş. Gör. Ali Talip Akpınar, "*Konaklama İşletmelerinde İnsan Kaynakları Yönetiminin Yeri ve Önemi: Alanya'daki 3,4,5 Yıldızlı Oteller ve 1. Sınıf Tatil Köylerinde İnsan Kaynakları Profili*" başlıklı bildirilerini ve Gazi Üniversitesi'nden Prof. Dr. Yahsi Yazıcıoğlu, Araş. Gör. Esra Gölge ve Araş. Gör. Hatice Ağca, "*Türkiye'de Franchise Veren Yiyecek İçecek İşletmelerindeki Ürünlerin Tüketiciler Tarafından Tercih Edilme Durumu*" başlıklı çalışmalarını sundular.

Kongrenin dördüncü ve son oturumunu, Başkent Üniversitesi'nden Prof. Dr. Nevin Çiğirim yaptı. Oturumun ilk sunusu, "*Barter (takas) Sistemi ve Turizm İşletmelerinde Barter Sisteminin İşleyişi*", Kocaeli Üniversitesi'nden Öğr. Gör. İsmail Çakır yapmıştır. Çakır, sunusunda, barter (takas) sistemini anlatmış ve sistemin kısa bir süre içerisinde Türkiye'de de otelcilik sektöründe çok önemli bir ticaret aracı olacağını ileri sürdü. Oturumun ikinci bildirisini, "*Otel İşletmeciliğinde Tutundurma Faaliyetleri ve Önemi: Türkiye'de Faaliyet Gösteren Dört ve Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinde Yapılan Bir Araştırma*", Erciyes Üniversitesi'nden Öğr. Gör. Sevda Sahilli tarafından sunuldu. Sahilli, otellerin en fazla, otelde konaklama ve yan hizmetleri kullanmalarını sağlama amacıyla tutundurma çalışmaları yaptıklarını, bunu, otelde konaklama ve yan hizmetleri kullanma arzusu yaratma hedefinin takip ettiğini belirtti. Üçüncü konuşmacı, Adnan Menderes Üniversitesi'nden Öğr. Gör. Abdullah Tanrısevdi, "*Kuşadası'nı Ziyaret Eden Yabancıların İdeal Yemek Tercihleri ve Türk Yemeklerinin Bu Tercihlerdeki Yeri*" başlıklı bildiri sundu. Tanrısevdi, Türk yemeklerinin turistler tarafından beğenildiğini vurguladı ve yapılacak çalışmalarla Türk mutfağının önemli bir turistik çekicilik olacağını belirtti. Dördüncü oturumda sunulan son bildiri, "*Yiyecek İçecek İşletmelerinin Turizm Eğitimi Veren Eğitim Kurumlarından Beklentileri*", Gazi Üniversitesi'nden Araş. Gör. Semra Şahingöz tarafından sunulmuştur. Şahingöz, Ankara'da faaliyet gösteren restoran işletmelerinin otelcilik öğrencilerini tercih sebeplerinin "dil bilmeleri, işe kolaylıkla uyum sağlamları ve yeterli bilgi ve tecrübeye sahip olmaları" olarak tespit edildiğini belirtti.

Kongrenin son kısmı iki önemli panele ayrıldı. Birinci panelin konusu "*Türkiye'de ve Dünyada Akade-*

mik Yükseltmeler Açısından Yayın ve Araştırmaların Önemi" idi. Panel başkanlığını Hacettepe Üniversitesi'nden Prof. Dr. Hasan Işın Dener yapmıştır. Panelistler ise Dokuz Eylül Üniversitesi'nden Prof. Dr. Orhan İçöz, Virginia Polytechnic Institute and State University'den Prof. Dr. Muzaffer Uysal, Gazi Üniversitesi'nden Prof. Dr. Mithat Üner ve Anadolu Üniversitesi'nden Yrd. Doç. Dr. Nazmi Kozak'ten oluştu. Panelin giriş konuşmasını yapan Dener, akademik yükselme kriterlerini irdeledikten sonra, yükselmelerde yaşanan sıkıntıları ve sorunları tartıştı. Bu yıl yenilenen doçentliğe yükseltme yasının hakemsiz ve sürekliliği olmayan kongre ve seminerlere olumsuz etkisi olacağı görüşünü dile getirdi. Panelde ilk konuşmayı İçöz yapmıştır. İçöz, turizm alanında yayın tarihini kısaca irdeledikten sonra, araştırma ve bilimsel yayın sürecini tartışmış ve hakemlik sisteminin çalışma sürecini anlattı. İkinci panelist Kozak konuşmasında sahip olduğu hakemli dergi tecrübelerini aktarmış ve hakemli dergiciliğin Türkiye'de geçirdiği evreleri aktardı. Yabancı hakemlerin görevlerini çok iyi bir biçimde yaptığını söyleyen Kozak, yerli hakemlerin ise yetersiz kaldığını belirtti. Kozak'tan sonra konuşmasını yapan Uysal, bilimsel yayın yapmanın yayını yapana, ait olduğu kuruma (üniversite), ve topluma yararlarını (Amerika Birleşik Devletleri prespektifini de ekleyerek) irdeledi. Panelin son konuşmacısı Üner ise, Gazi Üniversitesi doçentlik yükseltme kriterlerini tartışmıştır.

"Türkiye'de Turizm İşletmelerindeki İşletmecilik Anlayışı" kongrenin son panelinin konusu olmuştur. Panel başkanlığını TURSER turizm A.Ş.'den Dr. İb-

rahim Birkan yaptı. Panelin ilk konuşmacısı, Club Hotel Maxima genel müdürü Hank Curfs, turizmin "ciddi" bir iş olduğunu vurgulayarak, turizm sektörünün sahip olduğu tek ürünün "tatil" olduğunu belirtti. Curfs, turistlere oyun oynanmaması, hizmet ve ürünlerde hile yapılmaması gerektiğini, aksi takdirde turistlerin bir daha geri gelmeyeceğini belirtti. Türkiye'nin güzel bir tatil için herşeye sahip olduğunu belirten Curfs, iyi servis için yabancı dil bilgisinin önemine dikkat çekti. Panelin ikinci konuşmacısı, Marina Yatırım ve İşletmecileri Derneği'nden, Artun Çağlayan, kruvaziye, yat ve marina turizminde yaşanan sıkıntıları irdeledikten sonra, turizm eğitimi veren okulların programlarında bu alana yönelik dersler ve hatta bölüm olmamasını eleştirerek, kruvaziye, yat ve marina turizminden Türkiye'nin önemli gelirler sağlayabileceğini ileri sürdü. Panel'in son konuşmacısı Angel Tours'tan Müge Oranlı olmuştur. Oranlı, seyahat ve tur işletmeciliğinde yaşanan çeşitli sorun ve sıkıntıları irdeledikten sonra, çeşitli çözüm önerilerini izleyicilere aktardı.

Kongre sonunda yapılan genel değerlendirmelerde, kongre genel olarak çok başarılı bulunmuştur. Kongre; kapanış konuşmaları, kongrenin hazırlanmasına emeği geçenlere teşekkür ve onur misafirlerine verilen plaketlerle sona ermiştir.

Gönderilme tarihi:
Kabul

: Kasım 2001
: Aralık 2001

Yrd. Doç. Dr. Kemal BİRDİR, Mersin Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, Trafik Karşısı, 33130 Pozcu, Mersin
E-mail: kemalb@rocketmail.com

2. Ulusal Türkiye Turizmi Sempozyumu Üzerine Bir Değerlendirme

Özcan YAĞCI

Başkent Üniversitesi
Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu

2. Ulusal Türkiye Turizmi Sempozyumu, 6-7 Aralık 2001 tarihleri arasında Türkiye Turizmini Araştırma Enstitüsü tarafından Dokuz Çeşmeler Kampusu Konferans Salonu'nda Turizm Bakanlığı mensupları, sektör temsilcileri, çeşitli üniversitelerden gelen akademisyenler ve öğrencilerin katılımıyla başarılı bir şekilde gerçekleştirilmiştir.

İlki 2-3 Kasım 2000 tarihleri arasında düzenlenen

sempozyuma bu yıl Turizm Yatırımcıları Derneği, TURSAB, Türk-Rus İş Konseyi gibi dernek ve birliklerin yanı sıra Turizm Bakanlığı mensupları ile sektör çalışanları ve Türkiye'deki 13 üniversiteden akademisyenler bildiri ve konuşmalarıyla katkı vermişlerdir.

Sempozyum açılış konuşmasını yapan Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi De-